

دانشگاه علوم پزشکی قزوین

دانشکده پرستاری و مامایی

پایان نامه برای دریافت درجه

کارشناسی ارشد رشته پرستاری مراقبت های ویژه

عنوان پایان نامه:

مقایسه تاثیر خنک سازی فعال و پاشویه بر کاهش دمای بدن بیماران تب دار بستری در بخش مراقبت های ویژه

دانشگاه علوم پزشکی قزوین: یک طراحی فاکتوریل

نگارنده

مرجان حقی

استاد راهنما: دکتر رضا ضیغمی

استاد مشاور: دکتر بهزاد بیژنی

استاد مشاور آمار: دکتر محمود علیپور

سال انتشار

۱۳۹۱

صفحه ارزشیابی پایان نامه

چکیده:

مقدمه: تب یکی از شایع ترین مشکلات بیماران در بخش های مراقبت های ویژه است و بروز آن بین ۵۰-۲۵ درصد گزارش شده است. بعضی مطالعات شیوع تب در بیماران بستری در بخش مراقبت های ویژه را حتی تا ۷۰ درصد نیز گزارش نموده اند. اهمیت تب محدود به شیوع نسبتا بالای آن نمی شود، هر یک درجه افزایش دمای مرکزی میزان مصرف اکسیژن را ۱۳ درصد افزایش می دهد. مصرف بیشتر اکسیژن در بیماران بد حال بستری در بخشهای مراقبت ویژه، خصوصا در بیماران مبتلا به ایسکمی قلبی بسیار خطرناک است. بنابراین پایین آوردن کنترل شده دمای بدن میتواند در کاهش مرگ و میر این بیماران موثر باشد. از طرفی کاهش دمای بدن همیشه آسان و خالی از خطر نمی باشد و تحقیق برای شناسایی ایمن ترین روش ضروری است. روش های فیزیکی کاهش دما می توانند دمای بدن بیماران را در مدت کوتاهی کاهش دهند اما کارایی و عوارض آنها بویژه در بیماران بد حال یکسان نیست. لذا این پژوهش با هدف مقایسه تاثیر خنک سازی فعال و پاشویه بر کاهش دمای بدن بیماران تب دار بستری در بخش مراقبتهای ویژه انجام شد.

مواد و روش ها: این پژوهش یک کارآزمایی بالینی تصادفی به روش طراحی فاکتوریل می باشد. جامعه آماری شامل بیماران بستری در بخش مراقبت های ویژه (ICU) مراکز آموزشی درمانی شهر قزوین بود. ۷۲ نمونه به روش نمونه گیری آسان انتخاب و بر اساس وضعیت تهویه، نمونه ها به چهار گروه شاهد، پاشویه، جریان هوا و ترکیبی تقسیم شدند. نمونه ها چهار ساعت تحت مداخله قرار گرفتند و نتایج در چک لیست خود ساخته ثبت گردید. سرعت کاهش دما در هر گروه و در هر دوره زمانی، بصورت حاصل تقسیم تغییرات دما در همان دوره بر مدت زمان لازم برای تغییرات محاسبه شد. با نظر متخصص بیهوشی بخش، بیماران در هر چهار گروه تحت درمان با استامینوفن قرار گرفتند. داده ها با استفاده از آنالیز واریانس برای اندازه گیری تکراری همراه عامل بین گروهی، و تحلیل بقا به روش کاپلان مایر، توسط نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ تجزیه تحلیل شدند و اثر تعاملی دو روش پاشویه و جریان هوا با استفاده از آزمون آنالیز واریانس دو طرفه سنجیده شد. سطح معناداری آماری ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته ها: از لحاظ آماری بین چهار گروه از نظر سن، جنس، منشا تب، زمان ورود به مداخله، شاخص سطح بدن، شاخص توده بدنی تفاوت معنا داری وجود نداشت. میانگین دمای بدن در گروه شاهد پس از چهار ساعت مداخله 38.52 ± 0.17 ، در گروه

پاشویه میانگین $0/11 \pm 37/83$ ، در گروه جریان هوا میانگین $0/46 \pm 37/50$ در گروه خنک سازی فعال میانگین $0/11 \pm$

۳۶/۸۲ بود. بر اساس نتایج آزمون واریانس دو طرفه هر یک از عوامل جریان هوا و پاشویه به تنهایی موثر تر از روش دارویی

بودند و بین دو روش فوق اثر تعاملی معنا داری مشاهده نگردید. بر اساس آزمون کوواریانس، عوامل جریان هوا و پاشویه مستقل از

اثر میزان سرم دریافتی ، بطور معناداری بر روی تغییرات دمای بدن موثر بودند ($p < 0/01$).

نتیجه گیری: سرعت کاهش دما در دو گروه پاشویه و جریان هوا بیشتر از گروه شاهد بود اما بین این دو گروه از لحاظ

سرعت کاهش دما تفاوت معنا داری مشاهده نگردید. در گروه پاشویه سرعت کاهش دما بسیار نوسان داشت در حالیکه این نوسانات

در گروه جریان هوا کمتر بود. روش ترکیبی دمای بدن بیماران را با سرعت بیشتر و نوسان کمتر کاهش داد. در نتیجه زمان رسیدن

به دمای مطلوب در بیمارانی که تحت درمان با روش ترکیبی بودند قابل پیش بینی تر از سایر روش ها بود.

کلمات کلیدی: تب، مراقبت های ویژه، درمان تب، پاشویه، جریان هوا، طراحی فاکتوریل